

INTÉZMÉNYAKKREDITÁCIÓS ELJÁRÁS

2012/2013

(Harmadik akkreditációs értékelés)

ESZTERGOMI HITUDOMÁNYI FŐISKOLA

akkreditációs jelentése

A 2014/2/VII/3. sz. MAB HATÁROZAT MELLÉKLETE

2014. január 31.

Előző intézményakkreditáció: 2008/6/XII/3. sz. MAB határozat

Tartalomjegyzék

Az Esztergomi Hittudományi Főiskola akkreditációs értékelése	2
I. Akkreditációs minősítés.....	2
II. Minőségértékelés	3
II.1. A főiskola általános helyzetképe	3
II.2. A főiskola kulcsfontosságú eredményei.....	4
1. Oktatás	4
2. Kutatás-fejlesztés	5
3. Gazdálkodás.....	5
II.3. A minőségbiztosítás alapelvei és gyakorlata.....	5
1. Stratégia és eljárások a minőség biztosítására.....	5
2. Képzési programok indítása, követése és rendszeres belső értékelése	5
3. A hallgatói teljesítmények értékelési rendszere	5
4. Az oktatók minőségének biztosítása	6
5. Tanulástámogatás, eszközök és hallgatói szolgáltatások	6
6. A belső információs rendszer.....	7
7. Nyilvánosság, a közvélemény tájékoztatása	7
III. A főiskola további működésére vonatkozó javaslatok.....	7
IV. A főiskolán folyó hitéleti képzések értékelése.....	8
Teológia	8
Katekéta-lelkipásztori munkatárs.....	10
Függelék	12
Az intézmény által folytatott képzések felsorolása	
A látogató bizottság tagjai, a látogatás időpontja	

AZ ESZTERGOMI HITTUDOMÁNYI FŐISKOLA akkreditációs értékelése

I. Akkreditációs minősítés

Esztergomi Hittudományi Főiskola	2014/2/VII/3. sz. MAB határozat A A főiskola akkreditációja – az intézmény akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelése esetén – 2018. december 31-ig hatályos, 2016 szeptemberében indítandó követő (monitor) vizsgálat közbeiktatásával.
---	--

Az akkreditációs minősítés indoklása

A nemzeti felsőoktatásról szóló hatályos 2011. évi CCIV. tv. vonatkozó §-ai, illetve a MAB akkreditációs elvárásai alapján az **Esztergomi Hittudományi Főiskolát a MAB főiskolaként akkreditálja**¹. A jogszabályoknak és az akkreditációs elvárásoknak való megfelelés tekintetében a MAB a következőket állapította meg:

- Az intézmény az Nftv. 6. § (2) bekezdése szerinti választható^{2 3} képzési szerkezetben folytat képzést⁴ (alapképzés, osztatlan mesterképzés).
- Rendelkezik a feladatai ellátásához szükséges állandó kutatói, oktatói karral: a teljes munkaidőben foglalkoztatott oktatóinak létszáma **17 fő**. Emellett az alaptevékenységének ellátásához szükséges oktatók és kutatók legalább **hatvan** százalékát munkaviszony, illetve munkaviszonnyal azonos elbírálás alá eső jogviszony keretében foglalkoztatja (**26 főből 17 fő: 65 %**).
- A munkaviszony, illetve azzal azonos elbírálás alá eső jogviszony keretében foglalkoztatott oktatók, kutatók legalább **egyharmadának** van tudományos fokozata (**17 főből 12 fő: 71 %**).
- Rendelkezik a képzéshez és a tudományos kutatáshoz szükséges tárgyi feltételekkel (megfelelő épülettel – benne a funkciók teljesítésére alkalmas szervezetszerű terekkel; előadóteremmel, szemináriumi helyiséggel, intézményi könyvtárral, informatikai háttérrel, megfelelő hozzáférésekkel, gyakorlóhelyekkel – valamint kollégiumi elhelyezési lehetőséggel, sport és kulturális lehetőségekkel, diákétkezési lehetőségekkel) és pénzügyi eszközökkel.
- Az intézményi dokumentumok⁵ kidolgozottak, rendelkezésre állnak.
- Az intézmény minőségbiztosítási és – fejlesztési folyamatai – ennek keretei között a vezetési, tervezési, ellenőrzési, mérési és értékelési eljárások – megfelelőek.

A **2016. szeptemberében indítandó követő (monitor) vizsgálat** tárgya az akkreditációs jelentésben szereplő javaslatokkal kapcsolatos intézményi intézkedések és azok eredményeinek értékelése, valamint a hitéleti képzések aktuális feltételeinek, az akkreditációs elvárásoknak való megfelelésnek a vizsgálata.

¹ Nftv. 115. § (4) Az e törvénynek megfelelő fenntartási rendszert, intézményi, szervezeti felépítést, személyi feltételeket – ha e törvény eltérő rendelkezést nem tartalmaz – a felsőoktatási intézményeknél 2015. szeptember 1-jéig kell kialakítani.

² Nftv. 6. § (2) Legalább két képzési, illetve tudományterületen vagy művészeti ágban, legalább négy szakon, a következő választható képzési szerkezetben folytat képzést: alapképzés, vagy alap- és mesterképzés, vagy alap-, valamint mester- és doktori képzés, vagy mester- és doktori képzés.

³ Az Nftv. 91. § (5) **Hitéleti képzést folytató felsőoktatási intézmény** a főiskola elnevezést akkor is használhatja, ha egy képzési területen, egy szakon jogosult alapképzés folytatására.

⁴ Ld.: a *Függelékben* felsorolt szakok jegyzékét

⁵ Alapító okirat; organogram; szervezeti és működési szabályzat; minőségbiztosítási szabályzat; az előző akkreditáció MAB határozata.

II. Minőségértékelés

II.1. A főiskola általános helyzetképe

Honnan – hova tart az intézmény. Az előző intézményi akkreditációs határozat ajánlásai nyomán tett intézményi szintű intézkedések.

Az Esztergomi Hittudományi Főiskola az 1566-ban, Nagyszombatban alapított a Boldogságos Szűz Máriáról elnevezett Szeminárium részleges jogutódja. A Szeminárium 1850-ben költözött át Esztergomba, és egészen a rendszerváltásig kizárólag papneveléssel foglalkozott. A rendszerváltást követő új lehetőségek, illetve a mai kor kihívásai következtében, a Vitéz János Római Katolikus Tanítóképző Főiskolával együtt, hittanár szakon a világiak előtt is megnyitotta kapuit. Az intézmény 1993-ban főiskolaként állami elismerést kapott. 2002-ben az addig egységes intézményként működő Papnevelő Intézetet és Hittudományi Főiskolát különválasztották. 2008-ban megszűnt a főiskolai szintű hittanárképzés, viszont elindult a katekéta-lelkipásztori munkatárs alapképzési szak levelező tagozaton. Az előző akkreditációs eljárás óta ez a legfontosabb változás a főiskola életében. Az ESZHF az Egyházi Törvénykönyv 116. kánonja szerinti hivatalos jogi személy. A *Pázmány Péter Katolikus Egyetemen létrejött affiliációs megállapodás* értelmében az intézmény teológia szakán a megfelelő tanulmányok elvégzésével és megfelelő tanulmányi eredménnyel lehetősége van a hallgatónak az teológiai bakkalaureátus (*Sacrae Theologiae Baccalaureatus*) megszerzésére, mely a Katolikus Egyházban az első tudományos fokozatnak minősül.

A MAB előző – a főiskolát érintő – akkreditációs határozatában (2008/6/XII/3.) javaslatot tett az SZMSZ, a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat és egyéb szabályzatok elkészítésére, illetve átdolgozására, valamint a tanárok publikációs tevékenységének naprakész dokumentálására. A főiskola nagyrészt teljesítette a javaslatban leírtakat. Azt az ajánlást, hogy a Papnevelő Intézetet és a Hittudományi Főiskolát ismét egyesíteni kellene, nem fogadták el, mivel a főiskolának a papneveléstől független feladata is van.

A főiskola dokumentumainak kidolgozottsága, folyamatos aktualizálása, a főiskola szervezete, vezetése, a HÖK részvétele az intézmény vezetésében, intézményi stratégia.

A főiskola alábbi dokumentumai állnak rendelkezésre: módosított *Alapító Okirat; Organogram; Minőségbiztosítási Szabályzat*. Ezek egy része www.eszhf.hu weboldalon is elérhető. Az intézmény szervezetéről és vezetéséről a módosított Alapító Okirat rendelkezik, azonban ez még a 2005. évi felsőoktatási törvényre tartalmaz hivatkozásokat.

Itt jegyezzük meg, hogy az intézmény akkreditációs vizsgálat céljára benyújtott önértékelési anyaga nem a kívánt formában készült, s ez az eljárás során jelentősen megnehezítette a MAB szakértőinek és titkárságának munkáját. Az egy-egy intézményi és szakonkénti önértékelési kötet helyett 14 kisebb részanyagot nyújtott be a főiskola, s az intézményi anyag még így is hiányos volt. Az oktatói-tantárgyi listák összeállítása sem a MAB útmutató szerint történt, s ez – a szokásos 4-5 oldallal szemben – 17 oldalas, nehezen kezelhető dokumentumot eredményezett.

A vezetésben a *fenntartó*, a főiskola *Tanári Konferenciája* (mely a szenátus szerepét tölti be) és a *rektor* kap kiemelt szerepet. Stratégiai kérdésekben a Tanári Konferencia dönt, de a határozat érvényességéhez szükséges a fenntartó jóváhagyása is. A napi intézménymenedzsment a rektor feladata, akit a rektorhelyettes segít a munkában. A Rektori Hivatal végzi a fentebb említett két szak közvetlen irányítását. A gazdasági ügyekkel az ún. gazdasági csoport foglalkozik, élén a gazdasági vezetővel.

Az intézményben – figyelemmel a tisztán hitéleti képzést folytató felsőoktatási intézmények eltérő szabályozási lehetőségére – a hallgatói jogok megfelelően érvényesülnek. A hallgatókra vonatkozó minden változás esetén kikérik a HÖK véleményét.

A Minőségpolitikai Nyilatkozatában megfogalmazottak szerint a főiskola célja, hogy

- az esztergomi Érseki Papnevelő Intézettel együttműködve részt vegyen papok képzésében, akik a szent rend szentségével megerősítve, magas színvonalon, hatékonyan képesek lelkipásztori tevékenységüket ellátni, előmozdítva ezzel az emberiség lelki felemelkedését, és az Egyház javát;
- olyan egyházi munkatársakat képezzen, akik az egyházi hatóság megbízásából magas színvonalon, hatékonyan képesek az egyházi funkciók szolgálatában közreműködni, az ifjúságot a hit igazságaira nevelni és oktatni, az Európai Unió keresztény gyökereire építve szolgálni az Egyház javát, társadalmi tanításának kibontakozását.

A főiskola képzési szerkezete, intézményi szintű együttműködések az oktatási feladatokban és az infrastruktúra hatékonyságának növelésére.

A főiskolán jelenleg két szakon folyik képzés:

- teológia osztatlan mesterképzési szakon (MA) – nappali tagozatos munkarendben, valamint
- katekéta-lelkipásztori munkatárs alapképzési szakon (BA) – levelező tagozatos munkarendben.

A szakok azonos képzési területre tartoznak, hitéleti szakok. Az oktatói állományuk nem különül el egymástól. Az intézmény a rendelkezésre álló személyi állományt hatékonyan próbálja alkalmazni mindkét szak oktatási feladatának ellátására.

Az oktatási infrastruktúra kiváló. A főiskola 2006-ban költözött vissza a nívósan felújított, kiváló infrastruktúrával rendelkező régi Nagyszeminárium épületébe, melyet ma *Szent Adalbert Központnak* neveznek. Az infrastruktúra hatékony felhasználásának megoldása nehéz, mert nem futnak olyan párhuzamos képzések, amelyeken pl. az azonos tantárgyak oktatását össze lehetne vonni, mivel a főiskola két szakján különböző munkarend szerinti képzés folyik.

Alkalmaz viszont a főiskola egy hároméves rotációs oktatási rendet (A, B, C év a liturgikus éveknek megfelelően), amely az évfolyamok kis létszámát figyelembe véve egyszerre próbálja az oktatói kar és az infrastruktúra hatékonyabb felhasználását megvalósítani. A forgó rendszernek viszont nagy hátránya, hogy ennek keretében nehezen lehet megvalósítani, illetve betartani a logikus előtanulmányi rendet.

A főiskola regionális szerepe, országos és nemzetközi kapcsolatai, azok hatásai.

A főiskola jó kapcsolatokat tart fenn a régió felsőoktatási intézményeivel, főképp a PPKE különböző karaival. A Hittudományi Karhoz a Szentszék által jóváhagyott affiliáció által kapcsolódik, amely a teológia szakot érinti, ezenfelül folyamatos összeköttetésben áll a többi magyarországi katolikus hitéleti képzést folytató felsőoktatási intézménnyel is. A főiskola felvidéki kapcsolatokat is igyekszik kiépíteni, hallgatók szerzése érdekében is, de nehézséget jelent, hogy a magyarországi főiskolai diplomát Szlovákiában általában nem fogadják el.

A C-SWOT analízis – következtetések, tennivalók.

Az intézményi C-SWOT analízis jól összegzi mind az erősségeket, mind a gyengeségeket, illetve korlátokat, amelyek nagyrészt éppen a kis hallgatói létszámból adódnak. Egyfelől igen közvetlen, személyes kapcsolat alakítható ki az oktatók és a hallgatók között, másfelől kevés a bevétel és a munkatársakra sok bürokratikus teher hárul. Hasznosnak mondható az a törekvés, hogy a képzések számára nagyobb nyilvánosságot biztosítsanak. Az oktatók publikációs tevékenységének erősítésére is mindenképp törekedni kell.

II.2. A főiskola kulcsfontosságú eredményei

1. Oktatás

Képzések kimeneti eredményei, hallgatói létszámadatok intézményi szintű elemző áttekintése, tendenciái az elmúlt öt év statisztikája alapján.

A jelentkezők száma teológus szakon évi 6–10 fő körül mozog, a katekéta-lelkipásztori munkatárs alapképzési szakon lassú emelkedést mutat (immáron 20 fő fölött). A hallgatói lemorzsolódás nem jelentős. A teológia osztatlan mesterképzési szakon a hallgatók nagy része megkaphatja az oklevelet, mert a fenntartó és a főiskola nagy figyelmet szentel a nyelvtanulás támogatására. A katekéta-lelkipásztori munkatárs alapképzési szakra vonatkozólag még nem áll elegendő adat rendelkezésre, mert az első évfolyamok éppen ezekben az években diplomáznak. Eddig 13 hallgató szerzett oklevelet, ebből 10 éppen 2012-ben.

Végzettek elhelyezkedése, munkaerő-piaci beválás, a DPR működtetése, az adatok felhasználása az intézmény képzési stratégiájában.

A végzett hallgatók pályakövetése folyamatos. A teológia osztatlan mesterképzési szakon végzettek nyilván a saját egyházmegyéjükben lelkipásztori tevékenységet folytatnak. A katekéta-lelkipásztori szakon végzettek plébániákon és más egyházi intézményekben helyezkedhetnek el. Pályakövetésüket az egyes egyházmegyék végzik a hitoktatási irodákon keresztül. A számukra létrehozott levelezőlistán az egykori hallgatók továbbra is kapcsolatban maradhatnak a főiskolával.

2. Kutatás-fejlesztés

Az oktatók publikációs aktivitása változó, ám azt is hangsúlyozni kell, hogy néhány tanár rendszeresen publikál (idegen nyelven is), s tevékenységükkel országos elismertségre tettek szert. Főképp a biblikus és a fundamentális teológia terén jelentek meg figyelemre méltó publikációk. A tudományos eredmények bemutatása céljából a főiskola saját tudományos folyóiratot jelentet meg *Magyar Sion* címmel. Ugyancsak kiemelendő a főiskola által közzétett görög újszövetségi szöveget, amely a www.ujszov.hu honlapon mindenki számára elérhető. Emellett létrejött egy együttműködési szerződés a MTA SZTAKI-val, melynek keretében ógörög szövegű források közzétételét tervezik, a hosszabb távú cél pedig egy átfogó ógörög-magyar internetes szótár kialakítása.

3. Gazdálkodás

Az ESZHF gazdasági helyzete megfelelő. Bár az állami támogatás utóbbi években bekövetkezett csökkenése súlyosan érintette az intézményt, de az oktatás minőségét ez nem befolyásolta. A főiskola fenntartója kész az esetleges hiányokat pótolni.

II.3. A minőségbiztosítás alapelvei és gyakorlata

1. Stratégia és eljárások a minőség biztosítására

Az Esztergomi Hittudományi Főiskola minőségpolitikáját, az ehhez kapcsolódó eljárásokat, valamint minőségügyi szervezetét a Minőségügyi Kézikönyvben foglalja össze. Ebben kinyilvánítja elkötelezettségét a minőségi oktatás iránt. Ennek megfelelően állítja, hogy képzési programjainak kimenetei világosan és egyértelműen meghatározottak, s az oktatók készek és képesek a hallgatókat oktatni és a tanulásban támogatni, hogy elérhessék ezeket a kimeneteket. A főiskola törekszik arra, hogy folyamatosan javítsa a képzés színvonalát. Ezt az elkötelezettséget az oktatókkal, hallgatókkal történő beszélgetések is megerősítik.

A főiskola minőségügyi vezetője a rektorhelyettes, aki tanácsadó bevonásával irányítja a rendszeres minőségbiztosítási tevékenységet. Formális minőségbiztosítási bizottságot a főiskola ez idáig nem állított fel, a minőségügy szervezeti oldalát hosszabb távú kérdésnek tekintik. A minőségbiztosítási tevékenység célját a főiskola *Minőségpolitikai Nyilatkozata* tartalmazza, ami az intézmény honlapján elérhető.

További fő dokumentumok:

- a *Minőségügyi Kézikönyv*, valamint
- a *Tanulmányi és Vizsgaszabályzat*.

A főiskola minőségügyi értékelésrendszerének középpontjában a hosszú távú fenntarthatóság áll, a méréshez ötfokozatú skálát dolgoztak ki.

A főiskola folyamatosan fejleszti minőségpolitikáját és az ehhez kapcsolódó eljárásokat a képzési programok, kutatás, társadalmi/hitéleti szolgáltatások, valamint a kiadott diplomák minőségének garantálására.

Szervezett minőségbiztosítási tevékenység a szakok szintjén folyik. Ez kiterjed a bemenetek körének, az oktatási-tanulási folyamatnak, a képzési kimeneteknek az értékelésére, az egyes vizsgálati területek minden érdekeltjét figyelembe véve.

2. Képzési programok indítása követése és rendszeres belső értékelése

Az Esztergomi Hittudományi Főiskola az egyházi előírások és az állami törvények figyelembevételével szabályozza a képzési programjai indításának jóváhagyására, követésére, és rendszeres belső értékelésükre vonatkozó eljárásrendet. A képzések és programok minőségbiztosításának részletei megtalálhatóak a Főiskola minőségügyi kézikönyvének vonatkozó fejezetében. A képzési programok indításáról a Tanári Konferencia dönt, melynek érvényességéhez – stratégiai döntés lévén – a fenntartó jóváhagyása szükséges. Az adminisztratív, operatív háttérrel a Rektori Hivatal biztosítja. A rendszeres követés a Tanári Konferencia keretei között biztosított, s abban jelentős szerepe van a minőségbiztosításért is felelős rektor-helyettesnek.

3. A hallgatói teljesítmények értékelési rendszere

A Főiskola a hallgatók értékelését előzetesen közzétett és következetesen, egységesen alkalmazott kritériumok, szabályok és eljárások szerint hajtja végre.

A főiskola a *Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban* rögzítette a hallgatók teljesítményének értékelési rendjét. A szabályzatot a Tanulmányi rend nevű dokumentum részeként nyomtatásban is megkapják,

de az a főiskola honlapján is elérhető. A Tanulmányi rend egy összetett dokumentum, mely tartalmazza a főiskola rövid történeti bemutatását, a főiskolán oktatott tantárgyak részletes tantárgyleírásait, a teológiai bakkalaureátus megszerzésének feltételeit és rendjét, a diplomamunka elkészítésének szabályait, a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatot, a hallgatói térítések és juttatások rendjére vonatkozó szabályzatot, valamint a tantárgyak közötti eligazodást segítő tárgymutatót.

A Tanulmányi rend kiegészítéseként minden félévre készül tanulmányi tájékoztató, amely tartalmazza a félév tervezett órarendjét, az egyes évfolyamok számára meghirdetésre kerülő tantárgyak megnevezését és az indexbe kerülő egyéb jellemzőit, továbbá a Tanulmányi rendben megjelenttől eltérő tantárgyleírásokat.

A teljesítményértékelés rendje összességében hagyományosnak mondható. A félévek végén aláírással, gyakorlati jeggyel vagy kollokviumon történik az értékelés. A főiskolán főként a szóbeli vizsgáztatás a szokásos. Szigorlatot az adott szakokon a tervben rögzített tantárgycsoportokból kell tennie a hallgatóknak. A TVSZ-ben rögzített időintervallumokon belül kell teljesíteni a szigorlatokat. Az önértékelés tanúsága szerint az oktatóknak ezzel kapcsolatban rossz tapasztalataik vannak, és a főiskola ezt a rendet szigorítani tervezi. Ennek során a főiskolának ügyelnie kell arra, hogy a kreditrendszerrel összeegyeztethető szabályozást válasszon, melynek hatékony eszköze lehet az előtanulmányi rend.

A hallgatói teljesítmény értékelésében kiemelt helye van a záróvizsgának. A záróvizsga a szakdolgozat megvédéséből és szóbeli vizsgából áll, mely négy kiemelt teológiai diszciplína anyagát foglalja magába. A záróvizsgát bizottság előtt kell letenni, melynek elnöke az affiliációs megállapodás szerint a PPKE HTK egyik professzora, ennek hiányában a főiskola rektor-helyettese, tagjai a konzulens és az opponens, valamint a vizsgatárgyak felelősei. Az értékelés rendjét a TVSZ megfelelően szabályozza. A követelmények stabilan rendezettek. Eltérő követelményeket csak abban az esetben lehet alkalmazni, ha azt legalább a vizsgát megelőző félév tanulmányi tájékoztatójában közzétették.

A tanulmányi követelmények megfelelő időben történő megismerhetőségéről a szabályzat más tekintetben is rendelkezik. Érdekes azonban összevetni a Tanulmányi rend előszavának hatodik bekezdését és a TVSZ 20.6. pontját. Ez utóbbi kissé enyhébb szabálynak tűnik, a szabályozás tárgya nagyobb horderejű.

4. Az oktatók minőségének biztosítása

A főiskola belső szabályzat-rendszerében biztosítja az oktatók minőségét és kompetens voltát. A legfőbb kontroll a fenntartó, akinek a legnagyobb a szerepe az oktatói utánpótlás biztosításában. Ennek keretében lehetőséget teremt a potenciális oktatóknak a külföldi, magas szintű tanulmányok végzésére. Az oktatók többsége végzett külföldi tanulmányokat.

A fenntartó és a vezetés folyamatosan biztatja az oktatókat a képességeik fejlesztésére és a tudományos előrehaladásra. Ehhez a feltételeket is igyekeznek megteremteni. A főiskola ennek érdekében együttműködik a *Magyar Sion* szerkesztőbizottságával. A könyvtár is folyamatos fejlesztés alatt áll, mivel anyaga jelenleg szerényebb, mint amilyennel a főiskola elégedett lenne. A fejlesztésben való közreműködést az intézmény vezetője az összes oktató feladatává tette. Ezzel a kutatásban kevésbé aktív oktatókat is arra kívánják sarkallni, hogy naprakészen kövessék szakterületük tudományos irodalmát.

A tudományos munka végzése tekintetében nagy nehézséget jelent az, hogy az oktatók jelentős részének más lelkipásztori feladatot vagy feladatokat is el kell látnia, ugyanakkor a lelkipásztori tapasztalat rendkívüli előnyt jelent a hallgatók nevelése során.

Az oktatók korösszetétele kedvező. Az oktatók csaknem 70 %-a 52 év alatti.

5. Tanulástámogatás, eszközök és hallgatói szolgáltatások

A főiskolán folyó oktatást kiváló infrastruktúra támogatja. Az oktatás a *Szent Adalbert Központ* épületében folyik. 5 tanterem, 2 előadóterem, 1 digitális tábla, 4 projektor és 10 számítógép áll rendelkezésre.

Az oktatást elfogadható ellátottságú könyvtár segíti, amely önálló honlapot üzemeltet: www.eszhf.hu/konyvtar. Itt megtalálható az elektronikus katalógus. Az állomány folyamatosan bővül. A könyvtár a magyar nyelvű szakirodalmat a teljesség igényével gyűjti, az idegen nyelvű (főképp német és angol) irodalmat válogatva. A könyvtárfejlesztésre külön könyvtárreferenst neveztek ki, de – amint arra fentebb már történt utalás – minden oktatónak részt kell vennie benne.

A tanulásban való elmélyülést támogatják a rendszeresen szervezett szemináriumok, de támogatja a főiskola alacsony hallgatói létszáma is, mely a hallgatókkal való – szinte egyéninek mondható – foglalkozás lehetőségét hordozza. Ezen felül az előadásokat az intézményben diktafonnal rögzítik, és a hallgatók a felvételeket megkaphatják.

A hallgatói szolgáltatások jelentős részét a főiskola társintézményeként működő Érseki Papnevelő Intézet (kvázi szakkollégiumként) biztosítja. Ezek: szállás, napi háromszori étkezés, sportolási lehetőségek, kulturális lehetőségek, hallgatói könyvtár.

A nyelvi felkészítést az intézmény (a fenntartóval és a szemináriummal közösen) jelenleg csak a nappali képzésben biztosítja. Az viszont országos összehasonlításban is kiemelkedő szintű. A hallgatók többsége legkésőbb az első évfolyamok valamelyikén már rendelkezik legalább egy nyelvvizsgával, de nem ritka az sem, hogy a főiskolai tanulmányok végére második, vagy akár harmadik nyelvből is szereznek nyelvvizsgát a hallgatók.

6. A belső információs rendszer

A belső információs rendszer működtetője a rektori hivatal. A releváns honlapok, valamint az évfolyamok levelező listái támogatják a belső információáramlást. Ennek része az oktatás szervezettségének biztosítása. A következő félév tantárgyairól előre pontosan tájékozódhatnak a hallgatók az intézmény honlapjáról. Ugyanitt a felkészülési anyagról is információt kaphatnak, teljes körűen azonban esetenként csak az aktuális félév elején. Az intézmény vezetése számára fontos információs forrás az elektronikus anyakönyv, mely az egységes tanulmányi rendszert helyettesíti.

7. Nyilvánosság, a közvélemény tájékoztatása

A Főiskola nyilvánosság felé való nyitottságát szolgálják a szemináriumi nyílt napok és a nyári néhány napos hivatástábor, melyek a potenciális hallgatókat szólítják meg.

A Főiskola külső értékeléseket a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Hittudományi Karától kap az affiliáció keretében.

A végzett hallgatókkal való kapcsolattartás a különféle egyházmegyei rendezvényeken keresztül valósul meg. A Főiskola végez pályakövetést a www.katolikus.hu honlapon keresztül, ahonnan elindulva megtalálhatók az elmúlt öt év végzősei. Azok pályakövetése, akik nem jutnak el szentelésig, még megoldatlan.

A Főiskola internetes megjelenései kapcsolattartási lehetőséget teremtenek a szélesebb társadalommal.

III. A főiskola további működésére vonatkozó javaslatok

1. Szükséges frissíteni, illetve bővíteni a főiskola dokumentumait a felsőoktatásra vonatkozó jogszabályi változásokra figyelemmel.
2. Formális minőségbiztosítási rendszert a főiskola még nem épített ki, ezt hosszabb távú feladatnak tekinti. Javasolható, hogy ebben a folyamatban vegye mintául a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola gyakorlatát.
3. A minőségbiztosítási tevékenységek körében az oktatók hallgatói véleményezése, bár az intézmény kis méretéből adódó családias légkörben ad hoc módon is működőképesnek látszik, jobban szolgálhatná az intézmény fejlődését, ha formális keretek között is megtörténne. Ezért javasolható a rendszeresített kérdőíves véleménykérés.
4. Ajánlatos lenne áttekinteni a levelező képzésben az A, B, C éves forgó képzési rendszert a tananyag logikus egymásra épülésének szempontjaira figyelemmel, s szükség esetén megtenni a lehetséges javításokat.
5. Az intézmény tanulmányi követelményeinek stabilitására és megismerhetőségére vonatkozó szabályokat célszerű lenne áttekinteni, és rendszerezni. Ezen szabályok megtartására célszerű lenne nagyobb figyelmet fordítani.
6. A szigorlatok teljesítési idejével és rendjével kapcsolatos változtatások előtt célszerű lenne minőségügyi szemlélettel tanulmányozni a problémát, és az esetleges hatások feltérképezése mellett keresni megoldási lehetőségeket a problémára. Javasolt az előtanulmányi rend alkalmazása.
7. A nyelvi követelmények teljesíthetőségéhez a főiskola lényegesen hozzájárul a nappali tagozatos hallgatók esetében, ezt a segítséget a levelező tagozatos hallgatók nem tudják igénybe venni. Célszerű keresni olyan felkészülés-támogatási formát, amelyet a levelező hallgatók is igénybe tudnak venni.

IV. A főiskolán folyó hitéleti képzések értékelése

Esztergomi Hittudományi Főiskola	Akkreditációs minősítés
<p><i>teológia</i> osztatlan mesterképzési szak</p>	<p>2014/2/VII/3/1. sz. MAB határozat A A szak akkreditációja – a képzés akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelése esetén – 2018. december 31-ig hatályos, 2016 szeptemberében indítandó követő (monitor) vizsgálat közbeiktatásával.</p>

A képzési és kimeneti követelményeknek, valamint az akkreditációs feltételeknek való megfelelés

A képzési terv

A teológus képzésben az óraszámok megfelelőek, a kreditszámok kismértékben eltérnek a jogszabályokban és a KKK-ban meghatározott keretektől.

A szakdolgozatra a KKK minimálisan 15 kreditet ír elő. A tanterv szerint ez a képzésben 10 kredit. A differenciált szakmai ismeretek a lelkipásztori szakirányon a 10 helyett 12 féléves képzésből következőleg 60 kredit kell, hogy legyen. Ezeket a korrekciókat a szakmai törzsanyag terhére gond nélkül el lehet végezni.

Az Nftv. 49. § (2) bekezdése szerint a szak összkreditértékét legalább 20 %-kal meghaladó kreditértékű tárgy közül kell, hogy választhasson a hallgató szabadon választható tárgyat. Ez a szám a teológia szak tantervében 41 kredit, melyhez ha még hozzáadjuk a másik szak tantervében szereplő 14 kreditnyi szabadon választható tantárgyat, akkor sincs meg a jogszabály által előírt – jelen esetben 72 kreditnyi tantárgy. Ez a hiányosság pl. az oktatók kutatási területébe illeszkedő speciálkollégiumok meghirdetésével korrigálható, de ügyelni kell a tantárgyfelelősök kreditterhelésére.

A tanterv egyebekben valóban jól kidolgozott, s a vizsgák rendje is megfelelő. A kompetenciák megfelelő elsajátíthatósága biztosított. A követelményeket a félév elején közzéteszik a hallgatók számára, s a vizsgaidőpontok is megfelelő időben kerülnek meghirdetésre.

Személyi feltételek

A képzésben résztvevő 20 oktatóból 11-en rendelkeznek PhD fokozattal (ebből 2 fő dr. habil.). Egy vezető oktató most készíti habilitációs dolgozatát. A minősítés nélküli oktatók kisebb jelentőségű tárgyakat (ének-zene, lelkiség stb.) oktatnak, azt viszont nagy mennyiségben teszik.

A szakon oktató T és E besorolású oktatók aránya nem felel meg az elvárt 3:1 aránynak (20 oktatóból 7 T és 13 E besorolású). Ha a tantárgyfelelősség kreditarányait nézzük, akkor a szak közelít a megfelelő T : E arányhoz.

Számos oktató kreditterhelése jelentősen meghaladja az elfogadhatót (N. N., N. N., N. N., N. N., N. N., N. N.). E tény hatását enyhíti a forgó tanulmányi rendszer, s feltehetőleg azt sem vette figyelembe az intézmény, hogy a több szakon gondozott azonos tárgy a kreditterhelésben csak egyszer számít, a legnagyobb kreditértékkel. Az oktatók szakmai tevékenysége átlagosan megfelelő, azonban ebben benne van az aktív kutatási tevékenységet folytatók kiemelt teljesítménye is.

A képzéshez kapcsolódó kutatások, szakmai műhelyek

A főiskola értékelése során kifejtettek érvényesek a teológia szakra is. A képzésben külön hangsúly esik a romaintegráció kérdéskörére, melynek a szakfelelős elismert szakembere.

A képzés infrastruktúrális körülményei

A képzés tárgyi, infrastruktúrális feltételeiről ld. a jelentés II.3.5. pontját.

A képzési létszám és kapacitás

A főiskola a hallgatói létszámot illetően nem tudja kihasználni a kapacitását (250 fő, a hallgatói létszám évfolyamonként 4–10 fő között ingadozik).

A szak hallgatói

A szak hallgatóinak száma elsődlegesen biztosítja az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye papságának utánpótlását. Néhányan más egyházmegyéből is tanulnak papnövendékek az intézményben. Felkészültségük megfelelő, a Főiskola komoly figyelmet fordít a modern nyelvek tanulására, elsődlegesen a szemináriumi képzés folyamán, ill. a letehetségesebb hallgatók, részben mint a Főiskola tanári utánpótlásbázisa, római tanulmányok által mélyíthetik el ismereteiket.

A képzési folyamat és eredményei

A kurzusok jellege és az értékelés módja

Az oktatók következetesen törekszenek a tananyagfejlesztésre, amelyet többek között az újabb szakirodalomhoz való alkalmazkodás motivál. Az újabb szakirodalom beszerzését a főiskola folyamatosan szervezi.

A hallgatók gyakorlati képzése jól szervezett. Ebben is szoros együttműködés mutatkozik a Főiskola és a Papnevelő Intézet között. E tekintetben legfontosabb a diakónusi félév, amikor a hallgatók már diakónusként teljesítenek szolgálatot egy-egy plébánián. Ugyanakkor a képzés egész folyamán megmutatkozik a gyakorlati életre való felkészítés próbapredikáció, hitoktatási, illetve pasztorális gyakorlat formájában.

A szakdolgozati témákat általában a hallgatók kezdeményezik, de csak a teológiai főtárgyakból választhatnak. Főképp a pasztorális, erkölcteológia és egyháztörténelem tárgyakból írnak, ritkábban dogmatikából, bibliakumból és egyházjogból. Előnyös a hallgatóknak a 4 záróvizsgatárgy (biblikum, dogmatika, morális, pasztorális) valamelyikéből írnia a szakdolgozatot, mert abban az esetben a szakdolgozat tantárgya nem része a záróvizsgájának. A főiskola nagy figyelmet fordít arra, hogy a szakdolgozat formailag és tartalmilag is megfelelőek legyenek. A záróvizsga is – a szakdolgozat megvédése mellett – a főtárgyak anyagának ismeretére összpontosul.

A teológia szak az affiliáció érintettje, így a szakon folyó munka értékelésében szerepe van a PPKE HTK-nak is, mely a hallgatók vonatkozásában elsősorban a záróvizsgán, közelebbről annak elnökén keresztül jelentkezik.

Az értékelés rendjéről bővebb értékelést ld. a II.3.3. pontban.

A végzetek diplomaszerezés utáni pályája

A végzetek egy-egy kivétellel a Katolikus Egyházban lelkipásztorként helyezkednek el.

A felhasználói szempontok, kapcsolati formák

A szak „felhasználója” a Katolikus Egyház, amely az intézmény fenntartójaként közvetlenül is befolyásolja a képzés tartalmát.

C-SWOT-analízis értékelése

Az analízis részletesen elemzi a szak helyzetét. Erőssége a képzésnek a kis létszám, amely mindenképpen személyessé teszi a képzést, lehetőség van a hallgatók figyelemmel kísérésére. A gyengeségek közül az oktatói leterheltség és a könyvtári állomány hiányosságai emelendők ki, ezeken a területeken az előrelépést a főiskola is fontosnak tartja.

A szak további működésére vonatkozó javaslatok

1. Szükséges felülvizsgálni a szakdolgozathoz rendelt kreditek számát, és az egyes tantárgytípusok kredittartományait a fentiek szerint.⁶
2. Szükséges további szabadon választható tantárgyak bevezetése a fentiek szerint.
3. Csökkenteni szükséges a jelentős oktatói terhelést, különös tekintettel arra, hogy a jelenlegi oktatók többsége esetében egyéb egyházi feladatok ellátása is korlátozza azt az időt, amelyet az oktatásra és tudományos tevékenységre, publikálásra tudnak fordítani.
4. Törekedni kell a 3:1 T:E oktatói arány elérésére a szak tekintetében.

⁶ A főiskola észrevételezte, hogy az Nftv. 50. § (1) bekezdése szerint a szakdolgozathoz nem rendelhető kredit, azonban e jogszabályhely értelmezése nem egyértelmű.

Esztergomi Hittudományi Főiskola	Akkreditációs minősítés
<p><i>katekéta-lelkipásztori munkatárs</i> alapképzési szak</p> <p>szakindítási MAB határozat: 2008/7/XII/3/13</p>	<p>2014/2/VII/3/2. sz. MAB határozat A A szak akkreditációja – a képzés akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelése esetén – 2018. december 31-ig hatályos, 2016 szeptemberében indítandó követő (monitor) vizsgálat közbeiktatásával.</p>

A képzési és kimeneti követelményeknek, valamint az akkreditációs feltételeknek való megfelelés

A képzési terv

A katekéta-lelkipásztori munkatárs alapképzési szakon az óraszámok megfelelnek az előírásoknak, a kreditszámok kismértékben eltérnek a jogszabályokban és a KKK-ban meghatározott keretektől.

A szakdolgozatra a KKK minimálisan 10 kreditet ír elő. Erre az összes tantárgy és az előírt szabadon választott tantárgyhoz rendelt kreditmennyiség mellett csak 7 kredit marad.

Az Nftv. 49. § (2) bekezdése szerint a szak összkreditértékét legalább 20 %-kal meghaladó kreditértékű tárgy közül kell, hogy választhasson a hallgató szabadon választható tárgyat. Ez a szám a katekéta-lelkipásztori munkatárs alapképzési szak tantervében 14 kredit, ha ehhez hozzáadjuk a másik szak tantervében szereplő 14 kreditnyi szabadon választható tantárgyat, akkor teljesül a jogszabályi előírás – jelen esetben 36 kreditnyi tantárgy felkínálása, azonban ez csak akkor fogadható el, ha azok a tantárgyak valóban felvehetőek a levelező tagozatos hallgatók részéről is.

Ezek mellett meg kell jegyezni azt is, hogy a teológia szakkal ellentétben ezen a szakon egyenetlen a félévek közötti kreditelosztás. Erre 79/2006. (IV. 5.) Korm. rend. 23. § (5) bekezdése nem ad lehetőséget.

A képzéshez négy különböző heti szakmai gyakorlat is tartozik, amelyen a hallgatók megismerhetik a szakmájukhoz tartozó munkaterületeket. A tanterv egyebekben megfelel a követelményeknek, s a vizsgák rendje is elfogadható. A kompetenciák megfelelő elsajátíthatósága biztosított. A követelményeket a félév elején közzéteszik a hallgatók számára, s a vizsgaidőpontok is megfelelő időben kerülnek meghirdetésre.

Személyi feltételek

A szakfelelős személye formálisan el kell, váljon a teológia szak felelőségétől. Egy személy legfeljebb akkor lehet két szak felelőse, ha azok egymásra épülő alapképzési és mesterképzési szakok.

Az oktatók nagy része PhD-val rendelkezik (13 oktatóból 8 minősített) és a saját szakterületének elismert szakember. Az átlagéletkor szerencsésen alacsony. A főállású oktatók egy kivételével mind minősítettek.

Tudományos fokozattal nem rendelkező oktató nem lehet 26 kredit értékű tantárgy felelőse, köztük szigorlaté, még akkor sem, ha azok nagyrészt gyakorlati jellegű tantárgyak.

A szakon oktató T és E besorolású oktatók aránya nem felel meg az elvárt 3:1 aránynak (13 oktatóból 4 T és 9 E besorolású). Ha a tantárgyfelelőség kreditarányait nézzük, akkor az valamivel jobb, mint az 1:1 arány.

Számos oktató kreditterhelése jelentősen meghaladja az elfogadhatót (N. N., N. N., N. N., N. N.). E tény hatását enyhíti a forgó tanulmányi rendszer, s feltehetőleg azt sem vette figyelembe az intézmény, hogy a több szakon gondozott azonos tárgy a kreditterhelésben csak egyszer számít, a legnagyobb kreditértékkel. Az oktatók szakmai tevékenysége átlagosan megfelelő, azonban ebben benne van az aktív kutatási tevékenységet folytatók kiemelt teljesítménye is.

A képzéshez kapcsolódó kutatások, szakmai műhelyek

A főiskola és a teológia osztatlan mesterképzési szak értékelése során kifejtettek érvényesek a katekéta-lelkipásztori munkatárs alapképzési szakokra is.

A képzés infrastrukturális körülményei

A képzés tárgyi, infrastrukturális feltételeiről ld. a jelentés II.3.5. pontját.

A képzési létszám és kapacitás

A főiskola a hallgatói létszámot illetően nem tudja kihasználni a kapacitását, bár a hallgatók számának lassú emelkedése megfigyelhető.

Az intézmény örömmel fogad felvidéki hallgatókat, bár a diplomájuk otthoni elismertetése nehézségekbe ütközik.

A szak hallgatói

A szak célja elsődlegesen az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye hitoktatói utánpótlásának képzése. Kis létszámú képzésről van szó, ennek minden előnyével, ami az oktató-hallgató személyes találkozását és kapcsolattartását jelenti. Erre épül a tehetség gondozás is.

A képzési folyamat és eredményei

A kurzusok jellege és az értékelés módja

A tananyagfejlesztésben a főiskola oktatói nemcsak a piaci igényeket, a munkaterületen jelentkező kihívásokat, hanem a tudományuk újabb szakirodalmát is folyamatosan figyelembe veszik.

Gyakorlati félév a képzésben nincs, azonban igen nagy számban találunk gyakorlati jellegű tárgyakat, ill. – a már említett – gyakorlati heteket.

A záróvizsga követelményei, felépítése és szervezése megfelel a szak iránt támasztott követelményeknek, a megtekintett szakdolgozatok színvonala elfogadhatóak voltak, de a főiskola megállapítása szerint a szakdolgozatok minőségén általában van javítani való.

Az értékelés rendjéről bővebb értékelést ld. a II.3.3. pontban.

A végzetek diplomaszerezés utáni pályája

Kiépített pályakövetési rendszer nincs, de a levelezőlisták segítségével a főiskola kapcsolatot tart a végzettekkel, és követi a végzetek pályáját az illetékes egyházmegye hitoktatási irodája is. Tekintettel arra, hogy eddig a szakon csak 13 diplomát adott ki az intézmény, a végzetek elhelyezkedéséről még nem áll rendelkezésre elég adat.

C-SWOT-analízis értékelése

Az analízis részletesen elemzi a szak helyzetét. Erőssége a képzésnek a kis létszám, amely mindenképpen személyessé teszi a képzést, lehetőség van a hallgatók figyelemmel kísérésére. A gyengeségek közül az oktatói leterheltség és a könyvtári állomány hiányosságai emelendők ki, ezeken a területeken az előrelépést a főiskola is fontosnak tartja.

A szak további működésére vonatkozó javaslatok

1. Szükséges felülvizsgálni a szakdolgozathoz rendelt kreditek számát, és az egyes félvekhez kreditek számát a fentiek szerint.⁷
2. Szükséges lehet további szabadon választható tantárgyak bevezetése a fentiek szerint.
3. Csökkenteni szükséges a jelentős oktatói terhelést, különös tekintettel arra, hogy a jelenlegi oktatók többsége esetében egyéb egyházi feladatok ellátása is korlátozza azt az időt, amelyet az oktatásra és tudományos tevékenységre, publikálásra tudnak fordítani.
4. Törekedni kell a 3:1 T:E oktatói arány elérésére a szak tekintetében.
5. Ajánlatos figyelemmel kísérni a szakdolgozatok minőségét, és célszerű lenne kidolgozni azok javítását célzó intézkedési tervet.

⁷ A főiskola észrevételezte, hogy az Nftv. 50. § (1) bekezdése szerint a szakdolgozathoz nem rendelhető kredit, azonban e jogszabályhely értelmezése nem egyértelmű.

Függelék

Az Esztergomi Hittudományi Főiskola által folytatott képzések

Hitéleti képzési terület

osztatlan mesterképzés

teológia (N)

alapképzés

katekéta-lelkipásztori munkatárs (L)

A látogató bizottság tagjai:

Kocsis Imre elnök	egyetemi docens, PPKE
Németh Dávid	egyetemi tanár, KRE
Seszták István	teológiai tanár, SZAGKHF
Kovács Zsolt	egyetemi tanár, NYME
Oszvalcsek Robin	hallgató, PPKE

A látogatás MAB referense: Czilli Máté

A látogatás időpontja: 2013. május 6.